

Skliarenko O.O. Competence oriented tasks as the method of competence approach realization

In the article the potential of competence-oriented tasks using at the process of competence education realization is defined. The attention is directed to the practicability of competence oriented approach implementation to the educational process. Underlined the priority of forming of subjects' and multidisciplinary pupil's competences. Proved the necessity of educational system enrichment by new elements – competence oriented tasks. It is noted that principles which are on the base of modern educational system are: learn to live together, learn to receive knowledge, learn to work, learn to live with dignity. The concepts «key competence», «key competency», «competence approach», «competence» and «competency» have been defined. It is determined that the priority competencies which must be acquired by pupils are health-saving, common cultural (communicative), social and working, informational. The conditions of competences forming are highlighted. The using of competence-oriented tasks in the educational process as the additional condition of competence forming has been considered. Differential characteristics of competence oriented tasks are enumerated. Presented the experience of competence oriented tasks application in the educational process based on the example of math assignment for the pupils of the third grade. The example of competence oriented math assignment on the topic «Time. Hour. Minute» called «Madagascar» is provided.

Key words: subject competence, competence oriented approach, competence oriented tasks.

Стаття надійшла до редакції 19.11.2013 р.

Статтю прийнято до друку 26.11.2013 р.

*Рецензент: доктор педагогічних наук, професор
Аносов І.П.*

УДК : 378.14:374.7

АДАПТИВНА СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Склярова І.О.,

кандидат педагогічних наук

Інтеграційні та соціально-економічні процеси, що відбуваються в суспільстві, вимагають адекватної трансформації системи освіти, а саме: надання всім громадянам рівних умов отримання знань завдяки зняттю вікових, соціальних та організаційних обмежень; сприяння формуванню і реалізації індивідуальної освітньої траєкторії для кожного фахівця з урахуванням його психофізіологічних особливостей, уподобань, інтересів та здібностей; забезпечення можливості навчатися протягом усього життя й обирати певні навчальні курси та зручний час навчання; створення максимальних умов для розвитку й самореалізації всіх учасників сучасного навчально-виховного процесу, що відбувається в глобальному інформаційному просторі й потребує оволодіння інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ). Очевидно, що традиційна освітня технологія ці умови не задовольняє і перераховані вимоги до ППО висунули на перший план дистанційне навчання (ДН) як нову освітню технологію, яка за своїми можливостями відповідає сьогоdnішньому дню. Світова освітня практика доводить, що дистанційне навчання – найефективніший засіб забезпечення неперервної освіти, її гуманізації, демократизації, інформатизації та варіативності.

Теоретичне і практичне значення розвитку дистанційної форми навчання як альтернативи денної настільки велике, що розв'язання цієї задачі набуває статусу окремої науково-педагогічної проблеми. Різноманітні аспекти її вивчення знайшли свій відбиток у працях В. Бакалова, В. Бикова, В. Волова, С. Гончаренка, Р. Гуревича, В. Заболотного, М. Кадемії, О. Кареліної, О. Коношевського, Г. Кравцова, Б. Крука, В. Кухаренка, О. Лаврова, Г. Маклакова, В. Олійника, Є. Полат, О. Рибалко, О.Сергеева, В. Сергієнка, П. Стефаненка, О. Філатова, В. Шадрикова, В. Ясулайтіса та ін. Аналіз педагогічних

досліджень учених з означеної проблеми свідчить, що розкрито багато аспектів проблеми ДН. Згідно із завданнями Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено постановою МОН України від 20 грудня 2000 р.) певні кроки у розвитку та впровадженні дистанційних технологій у навчальний процес вже зроблені у багатьох навчальних закладах України, зокрема в закладах ППО, де накопичені інформаційні ресурси та технології, існує телекомунікаційна інфраструктура.

Водночас є велика низка пов'язаних з ДН в ППО питань, що й нині перебувають на рівні дискусій. Одне з таких питань – реалізація принципу пріоритетності педагогічного при проектуванні освітнього процесу в системі ДН, який І.В. Сергієнко пропонує вважати одним із основних принципів конструювання систем дистанційного навчання [7, с. 29].

Мета нашої статті полягає в дослідженні особливостей педагогічного процесу при дистанційній формі навчання в закладі ППО.

Технологію ДН визначають як сукупність методів, форм і засобів взаємодії з людиною в процесі самостійного, але контрольованого освоєння їм визначеного масиву знань [1]. З позицій сьогодення ДН визначають як одну із форм навчання, при якій уся або більша частина навчальних процедур здійснюється з використанням інформаційних технологій при територіальному розмежуванні викладача і слухачів [4, с. 27].

Є. Полат [9, с. 14-15] зазначає, що ДН як нова форма навчання, не є ні модернізацією, ні аналогом заочного навчання, і виділяє такі відмінності цих форм навчання: 1) постійна інтерактивність ДН і епізодична – у заочному навчанні; 2) організація навчального матеріалу, його структура, організація освітнього середовища навчального процесу; методи і форми навчання (у ДН вони вмонтовані в навчальний процес); 3) система управління пізнавальною діяльністю слухачів.

Але принциповою відмінністю дистанційних форм навчання є автономія слухача в процесі навчання і автономія викладача закладу ППО при підготовці навчальних матеріалів, розробці програм і курсів, графіків самостійної роботи слухача і контрольних завдань, тестів. Цією відмінністю визначаються всі особливості праці слухачів і викладача. Викладач зіштовхується з необхідністю створення закінчених курсів високої якості. У нього не буде можливості щось додати або уточнити на настановних або оглядових заняттях (телеконференції для цього не призначені).

В основу побудови програм дистанційного навчання закладається модульний принцип. Кожний окремих курс за змістом складається з декількох незалежних навчальних модулів (тем). Навчально-тематичний план кожного курсу складається з таких частин: змістовна (комп'ютерні лекції); закріплююча (практичні заняття); контролююча (тести і завдання).

Кожний окремих курс дає цілісне представлення про визначену предметну царину. Це дозволяє із окремих незалежних модулів формувати навчальну програму, що відповідає індивідуальним запитам слухача. При цьому в поняття «курс» включається кілька складових залежно від предмета вивчення (деякі з яких можуть бути відсутніми). Частину компонентів курсу слухачі отримують перед початком його освоєння, це:

- конспект лекцій з подачею матеріалу у цікавій і гнучкій формі, з посиланнями на підручник, глосарій та ін., в яких розкрито більш докладно зміст лекції (матеріали курсу повинні складати 30% від загального обсягу всієї поданої інформації, довідкова інформація і посилання – 60% [8, с. 23]);

- підручник або опорний конспект за курсом, що містить всі використовувані відомості, у тому числі з вивчених дисциплін; при необхідності може доповнюватися хрестоматіями або статтями;

- робочі зошити, що містять як приклади виконання практичних завдань з предмету, так і завдання для самостійного виконання; слухач вносить у цей зошит свої відповіді та рішення контрольних завдань, тобто створює свій власний робочий документ при освоєнні дисципліни; робочі зошити допомагають використовувати отримані знання й уміння на практиці;

- методичні вказівки щодо вивчення предмета; путівник за курсом, що зіставляє розділи підручника, робочих зошитів, лабораторного практикуму, відео- і аудіодо-

повнень, участь у телеконференціях і контрольних комп'ютерних опитуваннях у режимі on line;

- завдання й матеріали для виконання лабораторного практикуму;
- аудіо- і відеоматеріали щодо досліджуваного предмету; на електронному носії можуть бути записані й настановні або оглядові лекції.

Решта матеріалів також готується викладачем заздалегідь, але видається слухачам в певний момент (за графіком курсів):

- контрольні завдання для оцінки результатів самостійної роботи слухача (повинні складати 10% від загального обсягу всієї поданої інформації [8, с. 23]): анкети; завдання; опитування; можуть передбачати розгорнуту відповідь або короткий результат; режим виконання таких завдань може бути різним, або слухачеві дається певний час на виконання завдання і його пересилання в інститут, або він повинен виконати завдання за 1-1,5 години, пересилаючи результати в інститут у реальному масштабі часу; вибір типу й режиму виконання завдання визначається викладачем, виходячи з педагогічних завдань і можливостей слухачів; контроль може бути тестовим, а система оцінки – рейтинговою;

- теми для обговорення в ході інтернет-конференцій, роздаткові матеріали (у випадку проведення конференції у формі ділової гри), демонстраційні матеріали й ін.

Експериментальне викладання дозволяє запропонувати кілька принципів, реалізація яких підвищує ефективність занять за дистанційною формою навчання:

- на початку заняття потрібно оголосити навчальне завдання (не абстрактне, а цілком конкретне), а наприкінці заняття підбити підсумки: чому слухачі навчилися за відведений час;

- основну частину навчального часу слухачі повинні виконувати практичні завдання;

- теоретичний матеріал повинен подаватися у вигляді міні-лекцій, органічно убудованих у практичну роботу;

- замість логіки «вивчимо, потім зробимо» краще дотримуватися принципу «зробимо от так, а тепер послухаємо теоретичне узагальнення»;

- не потрібно переускладнювати завдання й не слід вдаватися в теоретичні нетрі: ми не вивчаємо комп'ютер, а вчимося ним користуватися як інструментом для розв'язання наших сьогоденських завдань;

- справи повинні бути максимально наближені до нагальних проблем слухачів (створюємо на комп'ютері не просто документ, а навчальний план, не просто електронну таблицю, а журнал успішності та ін.);

- на заняттях бажано демонструвати слухачам популярні освітні програми – це буде підігрівати інтерес до комп'ютера;

- слухачі повинні одержувати конспекти, які допоможуть їм швидко відновити в пам'яті вивчений матеріал;

- необхідний теоретичний матеріал, з яким, на думку викладача, повинні познайомитися слухачі, варто передавати в надрукованому вигляді або у вигляді комп'ютерних демонстрацій для самостійного вивчення;

- ефективним є таке орієнтовне співвідношення в поданні інформації: текстова інформація – 40%; графічна – 20%; аудіо-відео – 40% [8, с. 23].

Варто підкреслити, що необхідно враховувати відсутність у більшості викладачів достатньої кваліфікації для підготовки якісних матеріалів у повному обсязі. Досвід ВНЗ світу, що здійснюють дистанційне навчання, показує, що для створення курсів необхідно утворювати авторські колективи, які складаються із науковця, методиста й фахівця із засобів навчання [4, с. 252-284]. На думку дослідників ДН, «результат навчання істотно залежить не від типу інформаційних технологій, а від якості розробки та представлення навчальних курсів» [3, с. 14].

Дистанційний курс, порівняно з традиційним навчанням, вимагає більшої гнучкості, детальнішої розробки змісту, ретельнішого планування, підтримки слухачів [2, с. 152-156]. Для створення власних дистанційних курсів викладач повинен уміти: визначити мету і завдання вивчення дистанційного курсу; визначити за допомогою тестування попередній рівень знань слухачів; поділити навчальну інформацію на окремі

блоки; послідовно подати інформацію за певною логікою; складати запитання для закріплення змісту дистанційного курсу; розробити рекомендації з оформлення дистанційного курсу та окремих його частин; подавати інформацію на дисплей різними способами; забезпечувати естетичний зовнішній вигляд поданої інформації; підтримувати мотивацію та зацікавленість слухачів у роботі з дистанційним курсом; здійснювати навігаційні зв'язки в розглядуваному матеріалі [1, с. 49-54].

Викладач дистанційного курсу, як свідчать сучасні дослідження [1; 6], повинен уміти: 1) визначати освітні цілі, що підлягають розв'язанню під час дослідницької та освітньої діяльності; 2) володіти навичками обґрунтування можливої стратегії пошуку необхідних інформаційних матеріалів; 3) визначати можливі джерела інформації, засоби її опрацювання; 4) визначати список необхідних засобів збереження інформації: книг, довідників, відеоматеріалів і т. ін., що може забезпечити ефективність самостійних досліджень слухачів; 5) висувати гіпотези, проблеми, завдання для розв'язання; 6) керувати навчальним процесом; 7) визначати предмет інформаційного пошуку; 8) працювати в мережах.

Методичну та організаційну допомогу слухачам у межах ДН здійснює тьютор – методист або викладач. Існують дві точки зору на роль і функції тьютора в системі дистанційного навчання [1; 3; 4; 9]:

1) поєднання функції працівника навчальної частини й куратора слухача (не обтяжується жодними іншими обов'язками, крім курирування своїх слухачів, яких має бути не більше 50) – ведення всього спілкування зі слухачем; відстеження виконання ним навчального графіка; організація консультацій слухача; проведення анкетування серед своїх слухачів для з'ясування їхньої думки щодо форми й змісту окремих курсів і передача результатів опитування розроблювачам; допомога слухачеві в складанні персонального навчального плану й наповненні його дисциплінами на вибір;

2) поєднання функції викладача (особисто викладач може вести як одну дисципліну, так і декілька, але не більше 80% всього навчального навантаження по курсу) й куратора (крім тьюторства, виконує обов'язки, пов'язані з педагогічною діяльністю викладача кафедри, тому на курсах ДН має від 8 до 20 підопічних слухачів) – функції супроводу слухача ті ж, що й у попередньому випадку, але тьютор – викладач дисципліни на курсах ДН – не тільки носій готових навчальних матеріалів, завдання якого – вчасно перевірити виконання завдань і чітко відпрацювати розроблений викладачем семінар, але й творча особистість, яка активно працює зі слухачами курсу, створює кожен раз нові творчі семінари для конкретної аудиторії.

Кожна форма тьюторства має як свої переваги, так і недоліки, що потребує окремого дослідження. У кожному разі фігура тьютора персоніфікує для слухача обрану ним форму підвищення кваліфікації і дозволяє максимально індивідуалізувати навчальний процес.

Оскільки ДН ефективно в ПО при максимальному охопленні вчителів міських шкіл і вчителів віддалених районів області, педагогів різних вікових груп, і з різним рівнем професійної компетентності, необхідно враховувати різні стартові умови для їхніх представників. Виходом з положення є коригувальні вступні курси, які здатні заповнити прогалини як у методичній, психологічній підготовці, так і в оволодінні інформаційними технологіями. Зокрема, доводиться визнати, що не тільки багато вчителів, але й викладачів не на належному рівні вміють користуватися комп'ютером. Тому на початку ДН, слухачу і його викладачу необхідний вступний курс інформаційних технологій, який бажано проводити в режимі очного навчання. Підготовка вчителя до ДН може складатися із декількох рівнів, в залежності від реальної потреби: 1) освоєння комп'ютерної грамотності; 2) освоєння засобів комунікаційних технологій Інтернету. І тільки після цього можливе підвищення кваліфікації у викладанні шкільного предмета, або розвиток професійної компетентності в окремих галузях педагогічної діяльності в дистанційному режимі.

Гнучкість навчального процесу забезпечується так само й за рахунок того, що слухачеві надається право починати, припиняти й відновляти навчання в зручний для нього час і вивчати теми з доступною для нього швидкістю. Це дуже ускладнює роботу тьютора, але в умовах гуманізації ППО слухач вправі чекати відгуку на свої побажан-

ня, якщо вони узгодяться з головною метою – одержати знання по обраній фаховій підготовці.

Попередній виклад не торкався варіативного компонента ППО, на якому хочеться зупинитися особливо, оскільки його роль у підвищенні професійної компетентності вчителів змінилася після приєднання України до Болонського процесу, яке по-новому окреслило зміст підвищення кваліфікації (ПК) педагогічних працівників. Впровадження кредитно-модульної форми організації підвищення кваліфікації передбачає, окрім традиційних курсів ПК (1 раз у 5 років), проходження спецкурсів за вибором та семінарів кожного року і занесення їх у спеціальну залікову книжку. Це припускає розроблення додаткових модулів, курсів, навчальних програм з європейським змістом, орієнтацією або організацією; інтегрованих курсів для фахівців нижчих освітньо-кваліфікаційних рівнів з метою послідовного досягнення вищих. Зокрема, виникла необхідність розробки дистанційних проблемних курсів і семінарів для ППО. Якщо при очній формі навчання принцип варіативності навчання реалізується досить умовно – слухачі не можуть змінити спецкурс за вибором, навіть якщо зрозуміли, що на даному етапі професійного становлення їм потрібні інші знання, то ДН припускає зміну варіативної частини навчального курсу або проблемного курсу за вибором при розчаруванні в обраній стратегії ПК. Розробка проблемних курсів, які не затребувані освітянами, принесе користь хіба що автору розробки у якості засобу самовдосконалення та показника недосконалості вмінь прогнозування. Орієнтація на слухача, на нашу думку, припускає: 1) вивчення попиту споживачів освітніх послуг закладу ППО; 2) формування змісту ДН з орієнтацією на задоволення індивідуальних запитів слухачів.

Виявлення вимог споживачів повинне здійснюватися на основі соціального замовлення на освітні послуги від районів і окремих працівників освіти. Алгоритм формування соціального замовлення в загальному вигляді включає: формування науковими й методичними структурами пакета документів із пропонованими освітніми послугами; розсилання пакета завідувачам РМК/ММК; проведення в районах опитування працівників освіти; збір інформації від районів; робота структур інституту з отриманою інформацією, на основі якої формуються: поіменний список слухачів; перелік варіативних дистанційних курсів; тематика проблемних семінарів; індивідуальні освітні маршрути; графік курсової підготовки та ін. [6, с. 48].

Інваріантну частину навчального плану підготовки на дистанційних проблемних курсах, за нашими дослідженнями, повинне становити так назване «надпредметне ядро» із такими змістовними компонентами: методологія й методи аналітичної, дослідницької й проектної діяльності вчителя і учня; сучасні методи роботи з інформацією; освітні технології; основи інноваційного навчання; конструювання навчальних технологій.

Варіативну частину навчального плану бажано представити елективними курсами, що розкривають актуальні проблеми педагогіки, психології, дидактики. Особливе місце повинні займати курси, що представляють шляхи реалізації основних напрямків стратегії модернізації української освіти («Введення профільного навчання на старшому щаблі загальної освіти», «Єдиний державний іспит», «Реструктуризація сільської школи» та ін.).

Спираючись на попередній виклад, ми можемо зазначити, що особливості ДН і вибір змісту, форм і засобів організації ДН дають можливість для реалізації принципів навчання дорослих, які є основною вимогою до ППО [6, с. 41-42]: верховенства самостійного навчання; опори на досвід того, хто навчається, як джерело навчання; організації спільної роботи із планування, реалізації й оцінювання навчання слухача; індивідуалізації навчання; системності навчання; контекстності навчання; актуалізації результатів навчання; елективності навчання; розвитку освітніх потреб.

Таким чином, ми можемо визначити, що ДН є високою технологією в ППО, яка дає можливість по-новому поглянути на цілі, форми і зміст післядипломного навчального процесу. Для впровадження ДН в систему ППО основними умовами є: 1) підготовка науково-педагогічних працівників закладів ППО та їх сертифікація для роботи з програмними засобами навчального призначення та інформаційними і комуніка-

ційними технологіями; 2) створення програмно-методичного комплексу та електронних ресурсів для підвищення кваліфікації працівників загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та наукових працівників системи ППО у галузі інформаційних та комунікаційних технологій.

Подальші дослідження окресленої теми можна вбачати у створенні системи моніторингу якості курсової підготовки за дистанційною формою навчання.

Література

1. Дистанційне навчання. Дистанційний курс: Навчальний посібник / За ред. В.М. Кухаренка. – Харків: ХДПУ, 1999. – 216 с. **2. Кадемія М.Ю.** Формування професійних знань учнів профтехучилищ засобами мережних комунікацій: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04 // Кадемія Майя Юхимівна. – К., 2004. – 255 с. **3. Клименко І.В., Степанова Я.М., Сафронова І.О., Іванова Т.С.** Проблеми дистанційної освіти // Комп'ютер в школі та сім'ї. – 2001. – №6. – С. 13-15. **4. Коваль Т.І., Сисоєва С.О., Суценок Л.П.** Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності: Навч.-метод. Посібник. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2009. – 380 с. **5. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г.** Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: Навч. посіб. / За ред. В.М. Кухаренка. – Харків: НТУ «ХПІ», 2002. – 320 с. **6. Лісіна Л.О.** Технології навчання вчителів у післядипломній освіті. – Запоріжжя: Диво, 2007. – 198 с. **7. Сергиенко І.В.** Дидактический поход к реализации системы дистанционного обучения // Инновации в образовании. – 2005. – №1. – С. 29-38. **8. Серов В.Р.** Технологические аспекты организации дистанционного образования в ИТЭП МЭИ (ТУ) // Заочное обучение: стратегия и практика. Выпуск 2. – Материалы IV Международной научно-методической конференции. Москва, 14-15 апреля 1998 г. – С. 20-25. **9. Теория и практика дистанционного обучения:** Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева; Под ред. Е.С. Полат. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 416 с.

References

1. Dystancijne navchannja. Dystancijnyj kurs: Navchal'nyj posibnyk / Za red. V.M. Kuharenka. – Harkiv: HDPU, 1999. – 216 s. **2. Kademija M.Ju.** Formuvannja profesijnyh znan' uchniv proftehuchylyshh zasobamy merezhnyh komunikacij: Dys... kand. ped. nauk: 13.00.04 // Kademija Majja Juhymivna. – K., 2004. – 255 s. **3. Klymenko I.V., Stepanova Ja.M., Safronova I.O., Ivanova T.S.** Problemy dystancijnoi' osvity // Komp'juter v shkoli ta sim'ii. – 2001. – №6. – S. 13-15. **4. Koval' T.I., Sysojeva S.O., Sushhenko L.P.** Pidgotovka vykladachiv vyshhoi' shkoly: informacijni tehnologii' u pedagogichnij dijalnosti: Navch.-metod. Posibnyk. – K. : Vyd. centr KNLU, 2009. – 380 s. **5. Kuharenko V.M., Rybalko O.V., Syrotenko N.G.** Dystancijne navchannja: Umovy zastosuvannja. Dystancijnyj kurs: Navch. posib. / Za red. V.M. Kuharenka. – Harkiv: NTU «HPI», 2002. – 320 s. **6. Lisina L.O.** Tehnologii' navchannja vchyteliv u pisljadyplomnij osviti. – Zaporizhzhja: Dyvo, 2007. – 198 s. **7. Sergienko I.V.** Didakticheskij pohod k realizacii sistemy distancionnogo obuchenija // Innovacii v obrazovanii. – 2005. – №1. – S. 29-38. **8. Serov V.R.** Tehnologicheskie aspekty organizacii distancionnogo obrazovanija v ITJeP MJeI (TU) // Zaocnoe obuchenie: strategija i praktika. Vypusk 2. – Materialy IV Mezhdunarodnoj nauchno-metodicheskoi konferencii. Moskva, 14-15 aprelja 1998 g. – S. 20-25. **9. Teorija i praktika distancionnogo obuchenija:** Ucheb. posobie dlja stud. vyssh. ped. ucheb. zavedenij / E.S. Polat, M.Ju. Buharkina, M.V. Moiseeva; Pod red. E.S. Polat. – M.: Izdatel'skij centr «Akademija», 2004. – 416 s.

Склярова И.А. Адаптивная система дистанционного обучения в системе последипломного образования

Актуальность материала, изложенного в статье, обусловлена настоятельными потребностями последипломного педагогического образования (ППО) в гибкой образовательной системе, которая максимально использует современные достижения педагогики и техники. Исследование особенностей педагогического процесса при дистанционной форме обучения в институте ППО дает возможность по-новому взглянуть на цели, формы и содержание последипломного учебного процесса. Подготовка научно-педагогических сотрудников институтов ППО, их сертификация для работы с программными средствами учебного назначения и информационно-коммуникационными технологиями, создание программно-методического комплекса и электронных ресурсов для повышения квалификации работников общеобразовательных учебных заведений являются основными условиями внедрения дистанционного обучения в систему ППО. В статье охарактеризованы такие основные умения преподавателя дистанционного курса: определять образовательные цели, которые

необходимо достичь во время исследовательской и образовательной деятельности; владеть навыками обоснования стратегией поиска информационных материалов; определять возможные источники информации, средства их обработки; создавать список необходимых способов сохранения информации; выдвигать гипотезы, проблемы, задачи для решения; руководить учебным процессом; определять предмет информационного поиска; работать в сетях. Организационные основы построения дистанционных курсов, рассмотренные в статье, определяют требования к выбору содержания, форм и средств организации дистанционного обучения.

Ключевые слова: дистанционное обучение, структура дистанционного курса, модульный принцип построения программ, функции тьютора.

Склярова І.О. Адаптивна система дистанційного навчання в системі післядипломної освіти

Актуальність матеріалу, викладеного у статті, обумовлена нагальними потребами післядипломної педагогічної освіти (ППО) в гнучкій освітній системі, що максимально використовує сучасні досягнення педагогіки й техніки. Дослідження особливостей педагогічного процесу при дистанційній формі навчання в закладі ППО дає можливість по-новому поглянути на цілі, форми і зміст післядипломного навчального процесу. Підготовка науково-педагогічних працівників закладів ППО, їх сертифікація для роботи з програмними засобами навчального призначення та інформаційно-комунікаційними технологіями, створення програмно-методичного комплексу та електронних ресурсів для підвищення кваліфікації працівників загальноосвітніх навчальних закладів є основними умовами впровадження дистанційного навчання в систему ППО. У статті подані такі основні вміння викладача дистанційного курсу: визначати освітні цілі, що підлягають розв'язанню під час дослідницької та освітньої діяльності; володіти навичками обґрунтування можливої стратегії пошуку необхідних інформаційних матеріалів; визначати можливі джерела інформації, засоби її опрацювання; визначати список необхідних засобів збереження інформації: книг, довідників, відеоматеріалів, що може забезпечити ефективність самостійних досліджень слухачів; висувати гіпотези, проблеми, завдання для розв'язання; керувати навчальним процесом; визначати предмет інформаційного пошуку; працювати в мережах. Організаційні засади побудови дистанційних курсів, розглянуті у статті, визначають вимоги до вибору змісту, форм і засобів організації дистанційного навчання.

Ключові слова: дистанційне навчання, структура дистанційного курсу, модульний принцип побудови програм, тьютор.

Sklyarova Irina. Adaptive distance learning in post-graduate education

The relevance of the material set out in the article, due to the pressing needs of postgraduate education in a flexible educational system that leverages modern advances in pedagogy and technology. Studies of educational process in the distance learning institution in the defense allows a fresh look at the goals, content and postgraduate teaching process. Training of teaching staff air defense facilities, their certification to work with educational software and information and communication technologies, creation of program-methodical complex and electronic resources for training to secondary schools are the main conditions of implementation of distance learning in air defense system. The article described such basic skills teacher distance course: to determine the educational objectives to be achieved during the research and educational activities, own study skills search strategy of informational materials, identify possible sources of information, means of processing, create a list of the necessary means of preservation of information; hypotheses problems, to solve the problem; supervise the educational process, identify the subject of information retrieval work in networks.

Keywords: distance learning, distance learning course structure, modular approach to building software tutor.

Стаття надійшла до редакції 14.11.2013 р.

Статтю прийнято до друку 21.11.2013 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор
Гура О.І.